

Co-funded by the
European Union

European Fundamental Values in Digital Era

ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH
ERASMUS-JMO-2022-COE — Jean Monnet Actions in the field of
Higher Education: Centres of Excellence
Project: 101085385 — EFVDE

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Workshop for students
(no 6)

Co-funded by the
European Union

Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру

Воркшоп для практиків є частиною проекту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH, що фінансується Європейським Союзом.

Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Co-funded by the
European Union

European Fundamental Values in Digital Era

Workshop for students no 6

(31 October 2023)

Agenda:

Liability of Intermediaries of Information society services in Ukraine and in the EU
Legal framework for digital content and digital services
EU-Ukraine Agreement of association and IP law in Digital Era

Topic:

Click-wrap and browse-wrap type agreements
Agreements on the disposal of property rights to computer programs

Co-funded by the
European Union

Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру

Воркшоп для студентів № 6 (31 жовтня 2023)

Напрямки обговорення:

1. Контракти click-wrap I browse-wrap
2. Судова практика click-wrap I browse-wrap
3. Ліцензія на використання програмного забезпечення
4. Ліцензійний договір на програмне забезпечення
5. Субліцензійний договір на програмне забезпечення
6. Ліцензійна угода кінцевого користувача (EULA)
7. SaaS-Договори
8. Договори про створення програмного забезпечення (Agile, Waterfall, Out staff)

Тема:

Договори типу «click-wrap» і «browse-wrap»
Договори про розпорядження майновими правами на
комп'ютерні програми.

Co-funded by the
European Union

Контракти click-wrap I browse-wrap

Історія виникнення click-wrap I browse-wrap контрактів тісно пов'язана з укладенням договорів щодо розпорядження майновими правами Інтелектуальної власності на програмний продукт.

shrink-wrap

це обгортковий ліцензійний договір, який розміщувався на зовнішньому боці упаковки під прозорою плівкою або всередині коробки.

click-wrap

це договір, при укладанні яких акцепт здійснюється кліком.

browse-wrap

це договір, розміщений на сайті, що зобов'язує користувача дотримуватись умов цього договору через самий лише факт перегляду відповідного сайту, а не внаслідок вираження згоди на це певним чином.

Co-funded by the
European Union

CLICK-WRAP

- Неможливо однозначно віднести «клік» до конклюдентних дій при буквальному тлумаченні зазначеної норми ЦК України
- При укладанні click-wrap договору користувачі отримують помітне повідомлення.

BROWSE-WRAP

- Згода з умовами такого договору в цьому випадку є не вираженою, а презюмованою.
- Поведінка Інтернет-користувача може бути прирівняна до конклюдентних дій або до мовчання.
- Умови договору відображаються користувачам тільки в тому випадку, якщо вони натискають на гіперпосилання.

Co-funded by the
European Union

СУДОВА ПРАКТИКА click-wrap

- рішення Окружного суду США у Північному окрузі Каліфорнії у справі Hotmail Corporation v. Van Money Pie Inc;
- рішення Верховного Суду Род-Айленду у справі Groff v. America Online, Inc.

Суди визнають click-wrap за відсутності належного прийняття пропозиції укласти ліцензійний договір у випадках неможливості ліцензіара довести, що ліцензіат натиснув чи повинен був натиснути на піктограму акцепту.

В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

У рішенні апеляційного суду Донецької області від 09.10.2017 у справі № 235/1462/17.

Co-funded by the
European Union

СУДОВА ПРАКТИКА browse-wrap

- рішення Апеляційного суду другого округу США *Specht v Netscape Communications Corp.*

Суд визначив, що це є угода про перегляд. Основна проблема при прийнятті рішення щодо його дійсності полягала в тому, чи надав користувач фактичну чи конструктивну згоду щодо умови веб-сайту.

В Україні має місце укладання як browse-wrap, Так і click-wrap договорів (покупки в інтернет- магазинах, згода з умовами використання будь-якого веб-сайту тощо).

Однак виникають проблеми щодо юридичної кваліфікації цих договірних конструкцій.

Co-funded by the
European Union

Отже, договори типу «**click-wrap**» і «**browse-wrap**» потребують подальшого дослідження в практиці зарубіжних країн та впровадженні в українське законодавство для дієвого захисту та усуненню колізій ! прогалин.

Co-funded by the
European Union

Договори про розпорядження майновими правами на програмне забезпечення в цифрову епоху

Види правочинів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності

Стаття 1107. Види правочинів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності

1. Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких правочинів:

- ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- ліцензійний договір;
- договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
- інший правочин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Co-funded by the
European Union

AGENDA

- ЛІЦЕНЗІЯ НА ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
- ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР НА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- СУБЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР
- ЛІЦЕНЗІЙНА УГОДА КІНЦЕВОГО КОРИСТУВАЧА (EULA)

- SaaS-ДОГОВОРИ
- ДОГОВОРИ ПРО СТВОРЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (Agile, Waterfall, Out staff)

Co-funded by the
European Union

ЛІЦЕНЗІЯ НА ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 1) Односторонній правочин;
- 2) Може бути оформлена самостійно або як частина ліцензійного договору;
- 3) Як самостійний правочин існує лише у формі публічної ліцензії;
- 4) Види:
  - виключна;
  - невиключна;
- 5) Цілі ліцензії:
  - захистити авторське право;
  - монетизація ПЗ;
  - підтвердити джерело доходу в банках, податковій та в інших органах фінансового моніторингу;
- 6) Можна видати субліцензію;
- 7) 5 типів ліцензії ПЗ:
  - PUBLIC DOMAIN;
  - PERMISSIVE
  - COPYLEFT
  - PROPRIETARY
  - EULA

Co-funded by the
European Union

ОСОБЛИВОСТІ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ДОГОВОРУ

- СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ПРАВОЧИНУ
- ПИСЬМОВА (ЕЛЕКТРОННА ФОРМА)
- КОНСЕНСУАЛЬНИЙ ДОГОВІР
- ЛІЦЕНЗІЯ - ЧАСТИНА ДОГОВОРУ
- ВИД ЛІЦЕНЗІЇ
- ОПЛАТНИЙ АБО БЕЗОПЛАТНИЙ
- ОБ'ЄКТ - МАЙНОВІ ПРАВА НА ПЗ
- ТЕРИТОРІЯ
- СТРОК
- КОНКРЕТНІ ПРАВА, ЩО НАДАЮТЬСЯ
- НЕКОРЕКТНЕ НАДАННЯ ПРАВ ЛІЦЕНЗІАТУ МОЖЕ ВПЛИВАТИ І НА ДІЙСНІСТЬ СУБЛІЦЕНЗІЙ "ЕФЕКТ ДОМІНО"
- СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ПЗ
- УМОВИ І ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ ПРАВ НА ПЗ
- ПОСИЛАННЯ НА АКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У СФЕРІ ІВ, ЯКІ МІСТЯТЬ ДЕТАЛЬНІ ПЕРЕЛІКИ ПРАВ
- РОЗМІР, ПОРЯДОК ТА СТРОК ОПЛАТИ
- НЕ ОБОВ'ЯЗКОВА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ

Co-funded by the
European Union

Які розділи включити до договору на програмне забезпечення?

- 1) ЛІЦЕНЗІЯ
- 2) НАВЧАННЯ, МОНТАЖ ТА ІНШІ ПОСЛУГИ
- 3) ОПЛАТА ТА ПОДАТКИ
- 4) ГАРАНТІЯ ТА ЗАСОБИ ЗАХИСТУ
- 5) ОБМЕЖЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
- 6) ВІДШКОДУВАННЯ
- 7) КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ
- 8) ПРИПИНЕННЯ ДІЇ

Co-funded by the
European Union

ЛІЦЕНЗІЙНА УГОДА КІНЦЕВОГО КОРИСТУВАЧА (EULA)

- 1) Це вид ліцензії на використання ПЗ;
- 2) Укладається між власником майнових прав на комп'ютерну програму та її користувачем;
- 3) Не передається право на використання вихідного коду;
- 4) Детально визначає права й обмеження, які застосовуються до використання програмного забезпечення;
- 5) Найчастіше надають у цифровому вигляді у форматах browwrap або clickwrap;
- 6) Користувач може побачити угоду вже після того, як він придбав або почав користуватися програмним забезпеченням;
- 7) Може бути договором приєднання;
- 8) Передається право на використання функціоналу програми;
- 9) Дія без обмеження території;

Co-funded by the
European Union

- 10) Безстроковий;
- 11) Мета захистити права розробників і винахідників програмного забезпечення, включаючи авторські права;
- 12) Не захищає споживачів;
- 13) Покупці не можуть продавати або передавати програмне забезпечення третім особам;
- 14) Ліцензійна угода кінцевого користувача програмного забезпечення з'явилась у 1980 роках, після введення в США копірайту (захисту авторських прав) програ забезпечення.

Co-funded by the
European Union

ОСНОВНІ ЛОЛОЖЕННЯ EULA

1. Положення про передачу обмеженої ліцензії на використання програмного забезпечення (Limited Use License);
2. Права правовласника (Ownership);
3. Обов'язки, відповідальність та обмеження, які покладаються на користувача (Responsibilities of End User);
4. Відмова правовласника від відповідальності (Limitation of Liability або Disclaimer);
5. Законодавство, яке буде застосовуватись до відносин, що впливають з Угоди з кінцевим користувачем (Governing Law);
6. Строк дії Ліцензії та Договору (EULA) в цілому (Termination);
7. Інші положення Угоди із користувачем (Miscellaneous).

Co-funded by the
European Union

ЛІЦЕНЗІЙНА УГОДА КІНЦЕВОГО КОРИСТУВАЧА (EULA) VS ЛІЦЕНЗІЙНА УГОДА

- 1) Однакове найменування контрагентів (ліцензіар та ліцензіат);
- 2) EULA - вид ліцензії на використання ПЗ, ліцензійний договір - двосторонній правочин;
- 3) Форма EULA - browwrap/clickwrap, форма ліцензійного договору - письмова (електронна);
- 4) EULA - користувач не може продати або передати право третій особі, ліцензійний договір - субліцензія;
- 5) Конкретизація прав в обох угодах;
- 6) EULA - користувач може побачити угоду вже після того, як він придбав або почав користуватися програмним забезпеченням (реальний договір), ліцензійна угода - укладення після досягнення згоди сторін із усіх істотних умов (консенсуальний договір);
- 7) EULA - захищає права розробників, але не захищає споживачів, ліцензійна угода - захищає права обох сторін.

Co-funded by the
European Union

SaaS (Software as a Service)

- КОМПЛЕКСНИЙ ДОГОВІР
- SERVICE LEVEL
- UPTIME
- ПЕРЕДАЧА ПЗ
- NDA
- ЕСКРОУАГЕНТИ
- INDEMNITY, ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ТА ОБМЕЖЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
- WAIVER
- Закон України «Про хмарні послуги»

Co-funded by the
European Union

КЛЮЧОВІ ПОЛОЖЕННЯ ТА РОЗДІЛИ

- ОСОБЛИВИЙ ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ
- ВИЧЕРПНИЙ ПЕРЕЛІК НАДАНИХ ПОСЛУГ
- СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ
- ПОРЯДОК НАДАННЯ ПОСЛУГ ТА ЗВІТНІ ПЕРІОДИ
- РОЗМІР І ПОРЯДОК ОПЛАТИ
- ПОРЯДОК ЗВІТНОСТІ
- ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ
- ПОРЯДОК ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ
- ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ЗА ПОРУШЕННЯ ДОГОВОРУ
- ВИРІШЕННЯ СПОРІВ
- NDA
- ЦИФРОВИЙ ДОКУМЕНТООБІГ

Co-funded by the
European Union

SaaS VS Ліцензійний договір

- 1) SaaS - розробник або провайдер надає свій сервер, на якому міститься програма, підтримку сервера і ПЗ. Ліцензійний договір - надання ліцензії на використання ПЗ.
- 2) SaaS - угода між користувачами резидентами та провайдерами нерезидентами за іноземним правом, ліцензійний договір - ліцензіар та ліцензіат.
- 3) У SaaS договори необхідно включати показники якості надання послуг, що не характерно для ліцензійного договору.
- 4) У SaaS договорі доречно передбачати, які саме дії будуть вважатися такими, що спричиняють неможливість виконання договору з вини замовника.
- 5) Як правило, за договором SaaS провайдер не надає замовнику ПЗ. Замовник користується послугою онлайн.
- 6) Існує однаковий пункт про NDA у договорах.
- 7) У SaaS клієнт має тільки доступ до об'єктного модулю, немає доступу до вихідного коду взагалі, і ще й зберігає всі дані у провайдера SaaS.
- 8) У SaaS передбачається система ескроу, за якої послуги провайдера надаються третьою особою (агентом) клієнту, у разі настання визначених договором негативних обставин.
- 9) SaaS містить специфічні положення про Indemnity та Waiver.

Co-funded by the
European Union

ДОГОВІР НА РОЗРОБКУ ПЗ ОСОБЛИВОСТІ

- 1) Умови прийняття послуг. Акт прийому-передачі послуг як підтвердження факту передачі результатів замовнику.
- 2) Способи передачі майнових прав на програмне забезпечення.
- 3) Конфіденційність (NDA - AGREEMENT).
- 4) У договорі на розробку ПЗ доцільно включити умови, які прямо протирічать умовам трудового договору.
- 5) Виключна відповідальність виконавця за сплату всіх податків та зборів.
- 6) Право виконавця залучати третіх осіб до виконання договору
- 7) Відсутність у замовника обов'язків щодо соціального страхування, відпусток і лікарняних.
- 8) Штрафні санкції за невиконання умов договору.
- 9) Електронний документообіг.
- 10) Моделі: Waterfall, Agile & Out staff.
- 11) Бюджет: fixed budget vs Milestone-based pricing.

Co-funded by the
European Union

AGILE

- Можливість замовника контролювати увесь процес розробки продукту.
- Фінансова сторона співпраці зазвичай будується на умовах Time & Material.
- Постійна комунікація та адаптивність до можливих змін є головними інструментами Agile.
- Замовник самостійно несе усі потенційні ризики, що пов'язані з якістю продукту та його кінцевим видом.
- Виділення dedicated team або включення у договір outstaffing clause.
- При роботі з іноземними контрагентами слід пам'ятати про особливий порядок розрахунків.
- Пункт про авторську винагороду.
- Пункт про згоду на обробку персональних даних.
- NDA-agreement.

Co-funded by the
European Union

OUT STAFF

- Під проект замовника виділяється ціла команда розробників, яка працює виключно над продуктом замовника.
- Замовник особисто несе відповідальність не тільки за робоче навантаження кожного розробника, але і за час їхнього простою.
- Замовник отримує повний управлінський контроль над командою, тобто встановлює пріоритети по поточним завданням та контролює процес їх виконання.

Co-funded by the
European Union

Fixed budget vs Milestone-based pricing

Fixed budget:

- Укладаючи такий тип контракту варто зазначити, що сторони не виходять за рамки встановленого бюджету;
- А також, що усі технічні завдання в рамках проекту повинні бути сформовані та розраховані виходячи з цього.

Milestone-based pricing:

- Основна концепція: оплата частинами протягом певного часу.
- Замовник може бути присутнім на кількох проміжних зупинках (так званих milestones), під час яких замовник віддає частину вартості, щоб розробник мав змогу працювати далі, дивиться на прогрес роботи, тестує вже наявні фішки і в цілому переконується, що робота кудись рухається.

Co-funded by the
European Union

Опитування про фундаментальні європейські цінності

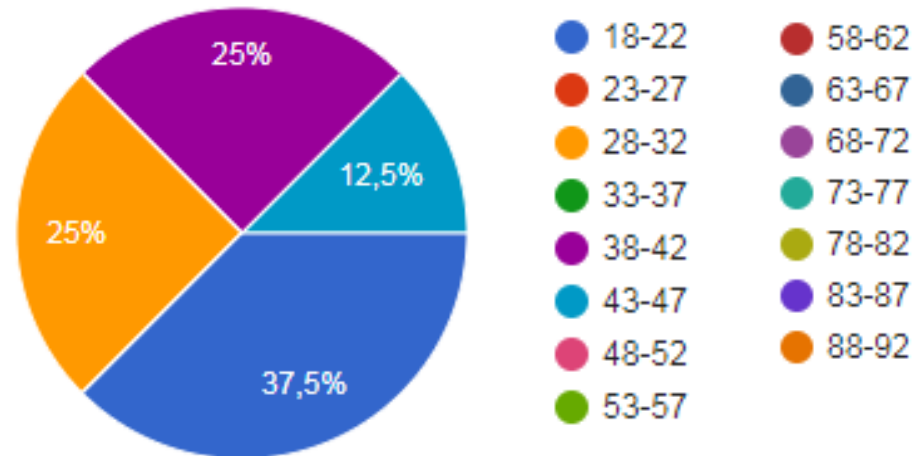
Учасників воркшопу - 32

Погодились взяти участь у анонімному опитуванні - 8

Питання 1: Вкажіть ваш вік?

Відповіді:

Вік 18-22 – 37,5%; вік 28-32 – 25%; вік 38-42 – 25%; вік 43-47 – 12,5%.

Co-funded by the
European Union

Опитування про фундаментальні європейські цінності

Питання 2: Ви займаєтеся або плануєте займатися діяльністю у сфері?

Відповіді:

Право – 75%

ІТ – 12,5%

Послуги – 12,5%

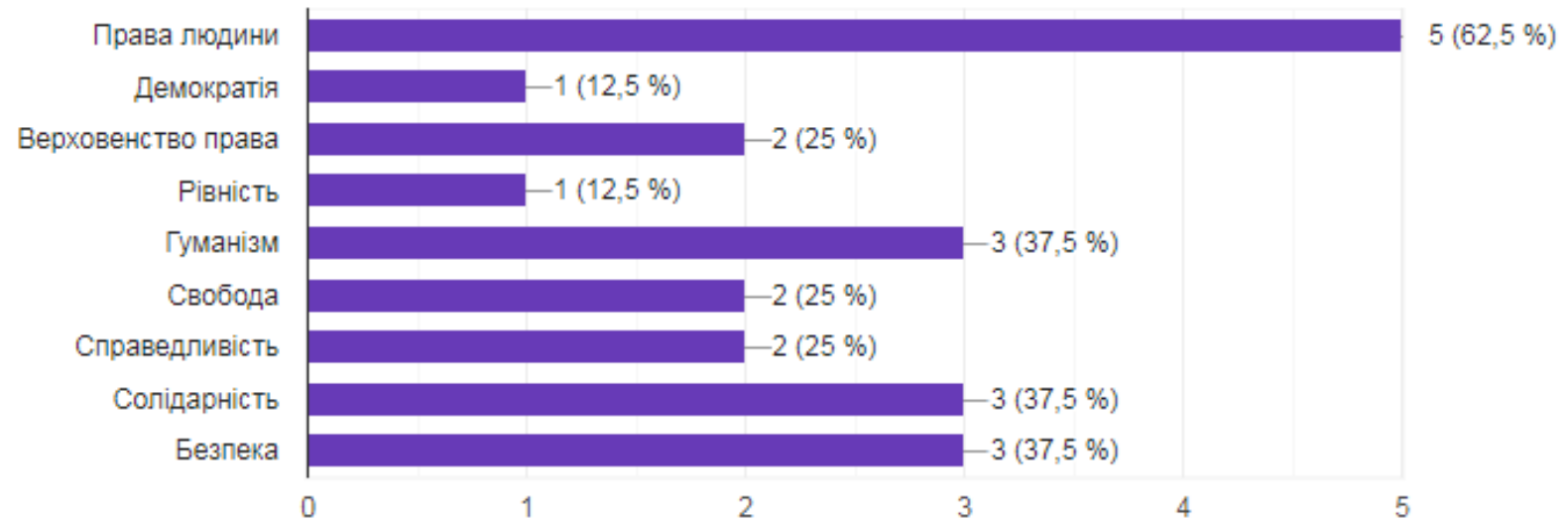

Co-funded by the
European Union

Опитування про фундаментальні європейські цінності

Питання 3: На які європейські цінності негативно вплинула цифровізація?

Відповіді:

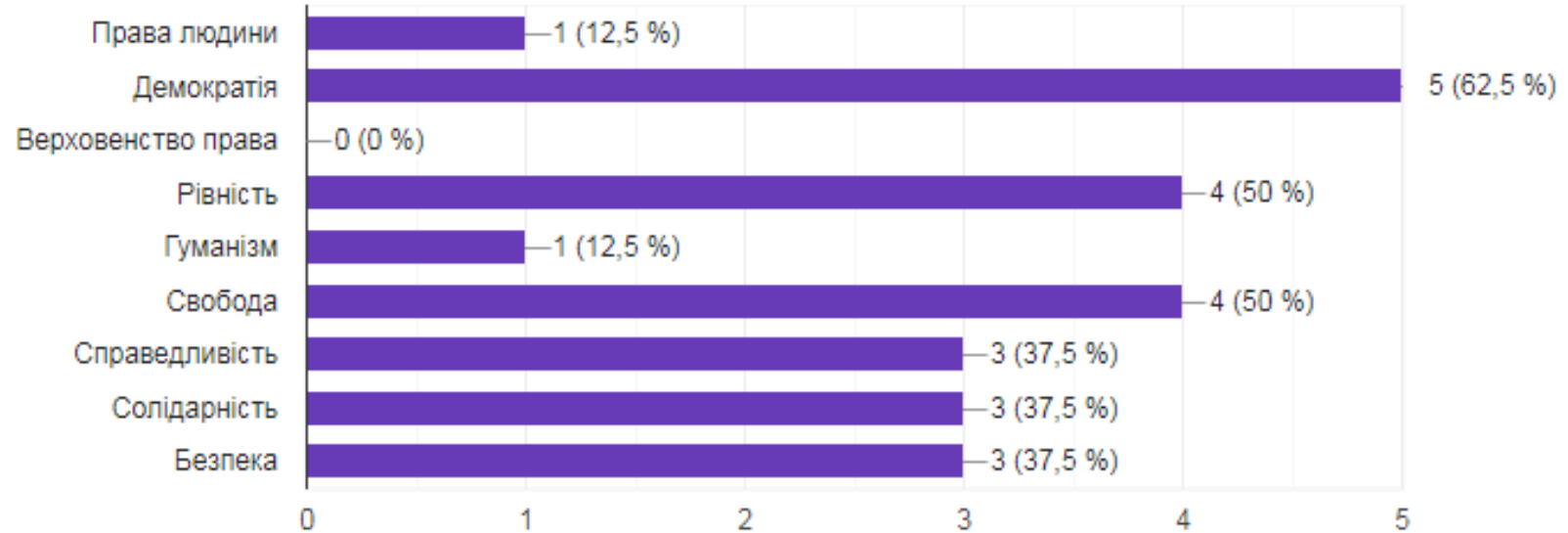

Co-funded by the
European Union

Опитування про фундаментальні європейські цінності

Питання 4: На які європейські цінності позитивно вплинула цифровізація?

Відповіді:

Co-funded by the
European Union

Опитування про фундаментальні європейські цінності

Питання 5: Договори яких типів (або з якими особливостями) найбільш потрібні у цифрову еру?

Відповіді:

- (1) Електронні
- (2) Договори про конфіденційність (NDA)
- (3) Договори про конфіденційність
- (4) Всі договори, котрі можуть бути затверджені цифровим підписом.
- (5) Договори щодо права на анонімність
- (6) З елементами, які забезпечують захист персональних даних

Co-funded by the
European Union

Ці матеріали підготовлені командою проєкту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”. Матеріали є частиною проєкту Центр Досконалості Жана Моне “Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру”, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH, що фінансується Європейським Союзом.

Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам і не обов’язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти і культури (EACEA). Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

Ми хотіли б висловити щиру подяку за цінний внесок Анні Александровій та Анні Носенко.

Ви можете зв’язатися з нами за адресою yu.s.razmetaeva@nlu.edu.ua

Co-funded by the
European Union

The training materials were prepared by the project team of The Jean Monnet Center of Excellence European Fundamental Values in Digital Era. The materials are the part of the project The Jean Monnet Center of Excellence European Fundamental Values in Digital Era, 101085385 – EFVDE – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

We would like to express our sincere gratitude for the valuable contributions of Anna Alexandrova and Anna Nosenko.

You can contact us yu.s.razmetaeva@nlu.edu.ua